

Запрошуються шанувальники математики

11 жовтня 2013 року

на базі Миколаївського
муніципального колегіуму
відбудеться
III Миколаївський обласний
відкритий турнір юних
математиків
ім. професора В. М. Лейфури
(початок о 9⁰⁰)

В рамках турніру планується організація зустрічі з членами журі

Теплінським Олексієм Юрійовичем, доктором фізико-математичних наук, провідним науковим співробітником Інституту математики НАН України, переможцем конкурсу Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці та Фундації Україна-США для молодих математиків в Україні, лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки 2010 року за цикл наукових праць «**Теорія динамічних систем: сучасні методи та їх застосування**»

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МАТЕМАТИКИ

<http://www.imath.kiev.ua/people/profile.php?pid=146&tab=1&lang=ua>

КОЛИ ВАДИ РОБЛЯТЬ ЖИТТЯ ПРОСТІШИМ:
Посилена жорсткість для дифеоморфізмів кола з
особливостями

http://www.shevchenko.org/MatPhysTech/OT_presentation.pdf

Радченко Вадимом Михайловичем, доктором фізико-математичних наук, професором Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Наукові інтереси: Стохастичний аналіз, випадкові міри, стохастичні інтеграли.

Викладає курси „Гармонічний аналіз”, „Теорія міри та інтеграла”

Вадим Михайлович є лектором навчального центру для актуаріїв та фінансових аналітиків при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, де викладає курс: “Фінансова математика (Financial mathematics)”

<http://www.mechmat.univ.kiev.ua/eng/ppages/radchenko/>

Сторченко Іриною Анатоліївною, кандидатом

фізико-математичних наук, старшим науковим співробітником Інституту математики НАН України <http://imath.kiev.ua/~iyegorch/>

Наукові інтереси: симетрійний аналіз диференціальних рівнянь, теорія диференціальних інваріантів

Ірина Анатоліївна - заступник редактора журналу **SIGMA** (SYMMETRY, INTEGRABILITY and GEOMETRY: METHODS and APPLICATIONS) журналу з найвищим імпаکت-фактором серед українських журналів (<http://www.emis.de/journals/SIGMA/>) та рецензент Mathematical Reviews.

Ірина Анатоліївна планує проведення лекції:

«Особливий вид розбиття простору діаграма Вороного (теселяція Вороного)», та дасть відповіді на запитання, щодо міжнародних наукометричних баз.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МАТЕМАТИКИ

Завдання

III Миколаївського обласного відкритого турніру юних математиків імені професора В.М. Лейфури

Дорогі друзі – юні шанувальники математики! Деякі із задач, що пропонуються нижче, досить складні і не обов'язково повинні бути розв'язані повністю. Оцінюватися будуть і окремі часткові просування, розбір суттєвих окремих випадків тощо. У певних ситуаціях вашій команді буде варто поставити й розв'язати аналогічну, але, можливо, більш просту задачу. Усе це є важливим елементом турнірної «боротьби», оскільки дає підстави для цікавих і корисних наукових дискусій. Задачі, які видаються занадто простими, варто спробувати узагальнити: це завжди високо оцінюється журі Турніру.

Бажаємо вам успішної підготовки до Турніру!

1. “Рівняння з параметром”

Знайти множину всіх чисел $a \in R$, для кожного з яких рівняння

$$\sqrt{2(x^2 - x - 2a^2 + 2a + 2)} = x + 1$$

має два кореня різних знаків.

2. “Дотична”

Знайти спільну дотичну пряму для кривих $x^2 + y^2 = 2013$ і $xy = 2013$.

3. “Купки і кульки”

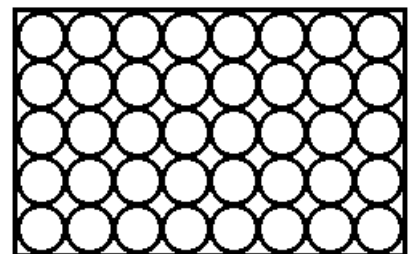
3.1. Є 2013 купок по 2013 кульок в кожній. Кожний з двох гравців за один хід може взяти з будь-якої купки будь-яку наявну кількість кульок. Виграє той, хто зробить останній хід. Знайти оптимальні стратегії гри двох гравців.

3.2. Є n купок по n кульок в кожній. Кожний з двох гравців за один хід може взяти з будь-якої купки будь-яку наявну кількість кульок. Виграє той, хто зробить останній хід. Знайти оптимальні стратегії гри двох гравців.

3.3. Є n купок по m кульок в кожній. Кожний з двох гравців за один хід може взяти з будь-якої купки будь-яку наявну кількість кульок. Виграє той, хто зробить останній хід. Знайти оптимальні стратегії гри двох гравців.

4. “Щільні упакування”

Сорок циліндрів діаметром 1 см кожен і однакової висоти щільно розмістили в ящику с площею основи 5×8 см² (див. малюнок). Циліндри при цьому не хитаються.

Запропонуйте спосіб упаковки в цей ящик 41 циліндра. Чи будуть хитатися циліндри в цьому випадку?

5. “Необхідна умова”

Якщо многочлен $x^4 + ax^3 + bx + c$ має чотири простих дійсних кореня, то $ab < 0$. Доведіть це твердження.

Чи буде умова $ab < 0$ достатньою?

6. “Через поле”

Через поле проходить пряма дорога. В початковий момент часу пішохід знаходиться на дорозі. Знайти геометричне місце точок, в які він може потрапити протягом однієї години, якщо дорогою він рухається із швидкістю 6 км/год , а полем – із швидкістю 3 км/год .

7. “Нерівність з параметром”

Знайдіть усі такі дійсні значення параметра a , для яких нерівність

$$\frac{1}{x} + \frac{1}{y} > \frac{a}{x+y} + \sqrt{\frac{1}{x^2} + \frac{1}{y^2}}$$

має місце для всіх $x > 0$ і $y > 0$.

8. “Туристичний похід”

Туристичний похід тривав T годин. Туристи вирушили з табору і спочатку рухалися горизонтальною ділянкою шляху. Потім подолали підйом, а після одногодинного привалу цим же шляхом повернулися до табору. Відомо, що горизонтальною ділянкою вони рухалися зі швидкістю $u \text{ км/год}$, на підйомі – зі швидкістю $v \text{ км/год}$ і на спуску – зі швидкістю $w \text{ км/год}$. Знайдіть необхідні та достатні умови, за яких загальна відстань, пройдена туристами під час походу, визначається однозначно.

9. “Пірати, скарб та математика”

Нехай N і k – задані натуральні числа. N піратів знайшли скарб, що складався з однакових золотих монет, і вирішили розподілити його між собою, визначивши жеребкуванням порядок, за яким вони підходять до скрині зі скарбом. У встановленій послідовності пірати один за одним підходили до скрині, і кожен з них брав собі одну монету й після цього ще k -ту частину від решти монет. Коли в такий спосіб узяв свою долю останній з піратів, то з'ясувалось, що залишилась певна кількість монет, яку пірати змогли розділити між собою порівну.

9.1. Для $N = 2027$ та $k = 2013$ знайдіть найменшу кількість монет у скарбі, за якої описаний поділ був би можливим.

9.2. Дослідіть величину $S(N, k)$ – найменшу кількість монет у скарбі, за якої описаний поділ був би можливим.

10. “Многочлен”

10.1. Чи існує такий многочлен $P(x)$ з дійсними коефіцієнтами, що для всіх $x \in R$ виконується рівність

$$P(x + x^2) = x + x^2 + x^3 + \dots + x^{2013} + x^{2014}?$$

10.2. Чи існує такий многочлен $P(x)$ з дійсними коефіцієнтами, що для деяких дійсних чисел a і b для всіх $x \in R$ виконується рівність

$$P(x + x^2 + x^3) = x + x^2 + x^3 + \dots + x^{2010} + ax^{2011} + bx^{2012} + x^{2013}?$$

11. “Числовий автомат”

Числовий автомат «ТЮМ-ХVI» може виконувати такі операції з натуральними числами: 1) відняти від даного числа 3 (якщо воно більше за 3); 2) помножити дане число на 3; 3) розділити дане число на 3 (якщо воно ділиться на 3 без остачі).

11.1. За яку найменшу кількість операцій можна з числа 82 отримати число 81?

11.2. За яку найменшу кількість операцій можна з числа 81 отримати число 82?

11.3. Аналогічне питання щодо отримання числа n із числа m .

12. “Ортоцентричний тетраедр”

Через точку перетину медіан кожної з граней тетраедра перпендикулярно до цієї грані проведено пряму. Доведіть, що всі ці чотири прямі перетинаються в одній точці тоді й тільки тоді, коли перетинаються в одній точці чотири прямі, які містять висоти цього тетраедра.

13. “Кола на площині”

Визначте, яку найбільшу кількість кіл одиничного радіуса можна розташувати на площині так, щоб виконувались такі дві умови:

а) відстань між центрами будь-яких двох кіл не більша за 10;

б) для кожного з кіл знайдеться така пряма, що це коло лежить по один бік від неї, а решта кіл – по інший.

14. “Гральний кубик та теорія ймовірностей”

Математик проводить підкидання кубика, на двох гранях якого записані одиниці, на двох гранях – двійки і на двох – трійки.

14.1. Кубик підкинули n разів. Визначте ймовірність того, що в процесі підкидання кількість випадань одиниці завжди буде не менше, ніж кількість випадань двійки.

14.2. Кубик підкинули n разів. Визначте ймовірність того, що в процесі підкидання кількість випадань одиниці завжди буде не менше, ніж кількість випадань двійки, і не менше, ніж кількість випадань трійки.

14.3. Кубик підкидають, доки кількість випадань одиниці стане не менше, ніж кількість випадань двійки, і не менше, ніж кількість випадань трійки. Визначте математичне сподівання кількості підкидань.